

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність 203 – Садівництво та виноградарство
Освітня програма «Садівництво та виноградарство»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу

Кичкирук Тетяна Василівна, к. філос. н., доцент

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра філософії та міжнародної комунікації
корпус. 3, к. 125.
e-mail tatiyanak@i.ua

Сторінка курсу в eLearn

ЕНК <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3916>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього.

Метою вивчення дисципліни є надання знань з філософії як вищого теоретичного рівня світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їх взаємодії, світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завданням вивчення дисципліни є дослідження історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до цього світу; вивчення комплексу принципів пізнання як загального методу пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Вступ до філософії", "Історичні типи філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія". Окремим завданням курсу філософії є озброїти сучасного спеціаліста у сфері садівництва, плодоовочівництва та виноградарства арсеналом знань, що сприяють глибокому розумінню комплексних задач, спрямованих на вирішення питань по вирощуванню високоякісної продукції рослинництва в сучасному землеробстві та загалом сформуванню в майбутніх спеціалістів світобачення для орієнтування у багатовекторному полі глобалізованого світу.

Вивчення дисципліни «Філософія» сприяє формуванню у студентів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузі садівництва та виноградарства.
СК8. Здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві.

Відповідно до ОП «Садівництво та виноградарство» **програмні результати** навчання після засвоєння дисципліни такі:

- ПР01. Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.
ПР02. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
ПР03. Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

Відповідно, студент повинен знати:

- основи методології наукового пізнання;
- історичні типи філософії, основні парадигми філософствування;
  - основні галузі філософського знання (онтологія, гносеологія, логіка, філософська антропологія, етика, естетика, соціальна філософія тощо);
- основні форми буття і сутність діалектики;
- походження свідомості, форми і структуру свідомості;
  - шляхи пізнання світу, функціонування знання у сучасному інформаційному суспільстві, особливості взаємозв'язку науки, техніки з сучасними соціальними й етичними проблемами;
  - форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
  - умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, природи, культури;

студент повинен вміти:

- обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію;
  - застосувати знання, яких було набуто під час вивчення курсу “Філософія”, в процесі вирішення професійних завдань, в процесі розробки соціальних й екологічних проектів, організації міжлюдських відносин;
  - науково аналізувати найважливіші соціальні проблеми і процеси, факти і явища суспільного життя;
  - розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення культури, пояснювати феномен культури та цивілізації;

- володіти методологією й методами пізнання, розуміти сутність творчої діяльності;
- вдаватися до діалогу як засобу вирішення соціальних і етичних проблем;
- добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні,)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1.				
ІСТОРІЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ ЗАХОДУ І СХОДУ				
Тема 1. Філософська пропедевтика. Екоцентризм як напрям екологічної етики..	1/2/5	Знати базові філософські поняття Вміти визначати власний світогляд. Вміти застосовувати теоретичні знання для пояснення механізму формування світогляду, виникнення певних історичних типів світогляду Аналізувати етапи формування світогляду Розуміти особливості різних типів світогляду Розрізняти індивідуальний та колективний, буденний та теоретичний світогляди Застосовувати набуті знання до аналізу сучасного суспільства.	Усне опитування. Виконання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	20
Тема 2. Історія філософії Сходу.	2/4/10	Знати основні етапи становлення східної філософії. Вміти пояснити особливості духовного розвитку країн Давнього Сходу: Індії, Китаю. Знати східні історико-філософські традиції Аналізувати та розрізняти особливості східної та західної філософії Застосовувати набуті знання для критичного аналізу історичних процесів Розуміти специфіку формування кожної.	Усне опитування. Дискусія. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	25
Тема 3. Історія філософії Заходу.	2/4/10	Знати основні етапи становлення античної філософії. Вміти пояснити процес виникнення і розвитку європейського менталітету на основі античної філософії. Вміти читати та тлумачити релігійні тексти і пояснювати сучасні релігійні уявлення. Вміти аналізувати сучасні уявлення про людину, гідність, прекрасне на основі філософії доби Відродження.	Усне опитування. Виконання самостійної роботи. Дискусія. Виконання тестів.	25

		<p>Знати особливості існування середньовічної та ренесансної філософії</p> <p>Аналізувати культурні впливи на особливості формування певного типу філософування</p> <p>Розуміти зв'язок між культурної традицією та стилем філософствування</p> <p>Знати особливості філософії Нового часу</p> <p>Аналізувати історичні тенденції 17-19 ст.</p> <p>Розуміти логіку становлення та розвитку наукового знання</p> <p>Розрізняти методи наукового пізнання даного періоду</p> <p>Використовувати набуті знання для аналізу причин помилок у пізнанні</p> <p>Знати особливості німецької класичної філософії</p> <p>Аналізувати внесок німецьких класиків для розвитку науки та філософії</p> <p>Розуміти сутність діалектики як вчення та як методу пізнання</p> <p>Розрізняти теоретичний та практичний внесок німецьких філософів у культуру Європи</p> <p>Знати особливості та школи некласичної філософії</p> <p>Аналізувати практичну значущість кожної із шкіл для розвитку філософії та науки</p> <p>Розрізняти традиції сциєнтизму та антисциєнтизму</p> <p>Знати етапи формування та представників української філософії</p> <p>Аналізувати зв'язок між стилем філософствування та українськими культурними традиціями</p> <p>Розуміти особливості української філос...думки</p> <p>Розрізняти ідеї видатних українських філософів</p> <p>Застосовувати набуті знання для з'ясування місця укр. філософії у світовій.</p>	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК	30
Всього за 1 модуль				100
Модуль 2				
ФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ СВІТУ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРИКЛАДНІ ВИМІРИ				
Тема 4. Буття як філософська проблема.	2/4/9	<p>Знати різні теорії буття, вміти пояснити поняття матерії, вміти аналізувати сучасні теорії походження всесвіту, зокрема, з</p>	Усне опитування. Виконання контрольної роботи	20

		<p>позиції спеціалістів у галузі природничих наук</p> <p>Знати основні поняття філософії про буття</p> <p>Аналізувати зв'язок онтології та науки</p> <p>Розуміти зміст сучасних онтологічних проблем</p> <p>Розрізняти проблеми буття світу та людини</p> <p>Вміти формулювати проблеми людського існування</p> <p>Аналізувати взаємозв'язок духовного та природного в людині</p> <p>Розуміти значення т.зв. «вічних» філософських проблем</p> <p>Розрізняти гуманістичні цінності</p> <p>Застосовувати набуті знання в особистому житті.</p>	<p>Дискусія.</p> <p>Виконання тестів.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).</p>	
<p>Тема 5. Свідомість як ідеальне буття.</p>	2/4/7	<p>Знати теорії походження свідомості, вміти пояснювати процес виникнення людини з різних точок зору.</p> <p>Вміти пояснити принципи роботи мозку з позиції спеціалістів у галузі комп'ютерних наук, вміти аналізувати проблеми, як виникли зі створенням штучного інтелекту і мережевих систем.</p> <p>Знати основні поняття з теми</p> <p>Аналізувати структуру психіки та свідомості людини</p> <p>Розуміти логіку процесу формування людської свідомості</p> <p>Розрізняти типи свідомості</p> <p>Застосовувати набуті знання в особистому житті</p> <p>Використовувати філософський досвід для відповідальної професійної діяльності.</p>	<p>Усне опитування.</p> <p>Виконання контрольної роботи</p> <p>Дискусія.</p> <p>Виконання тестів.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).</p> <p>Написання есе</p>	25
Модульний контроль			Підсумковий тест в ЕНК.	30
Всього за 2 модуль				100
Модуль 3				
ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ, ПРИРОДИ, СУСПІЛЬСТВА				
<p>Тема 7. Філософська антропологія.</p>	2/4/12	<p>Знати теорії походження людини.</p> <p>Знати основні поняття з теми.</p> <p>Знати проблеми і перспективи розвитку штучного інтелекту</p> <p>Вміти аналізувати сучасні соціальні процеси.</p> <p>Застосовувати знання, набуті в процесі вивчення курсу для розробки соціальних проектів.</p> <p>Вміти інтерпретувати людину як біопсихосоціальний феномен.</p> <p>Вміти обґрунтувати свою власну точку зору на питання сенсу життя людини.</p> <p>Розуміти поняття свободи і відповідальності.</p>	<p>Теоретичне опитування.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>Виконання тестів.</p> <p>Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).</p> <p>Написання есе.</p>	25

<p>Самостійна робота</p>		<p>Виявити ступінь підготовки студентів до науково-дослідної роботи, сприяти розвитку у них здатності здійснювати науковий аналіз природних і суспільних процесів, явищ сучасного життя, підвищити рівень філософської культури.</p>	<p>Формою самостійної роботи є реферат.</p> <p>Реферат має бути присвячений актуальним теоретичним і методологічним проблемам філософського пізнання, аналізу проблем людини, суспільства, природи.</p>	<p>25</p>
------------------------------	--	---	---	------------------

Тема 8. Філософські проблеми сучасності.	2/4/13	<p>Знати основні теорії походження суспільства.</p> <p>Знати основні поняття з теми. вміти аналізувати сучасні соціальні процеси.</p> <p>Знати відмінності між культурою і цивілізацією.</p> <p>Вміти аналізувати проблеми, які виникли зі створенням штучного інтелекту і мережових систем.</p> <p>Вміти формулювати проблеми суспільного буття.</p> <p>Вміти описати основні філос.концепції культури</p> <p>Вміти визначити свою культурну ідентичність, знати принципи спілкування у міжкультурному діалозі.</p> <p>Аналізувати причини соціальних явищ.</p> <p>Аналізувати явища культурного життя, їхній сенс та історичне значення.</p> <p>Аналізувати явища культурного життя, їхній сенс та історичне значення</p> <p>Усвідомлювати цінності громадянського суспільства.</p> <p>Розуміти логіку здійснення суспільно-історичних процесів</p> <p>Розрізняти типи державної влади, моделі соціального устрою.</p> <p>Розуміти логіку культурного розвитку людства.</p> <p>Розрізняти типи культур у світі</p> <p>Застосовувати набуті знання для власного культурного розвитку</p> <p>Застосовувати знання, набути в процесі вивчення курсу для розробки соціальних проєктів,.</p> <p>Застосовувати набуті знання для власної соціалізації та підвищення соціальної успішності.</p> <p>Зберігати і примножувати культурні, етичні, цивілізаційні цінності.</p>	Теоретичне опитування. Самостійна робота Виконання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Написання есе	20
Модульний контроль		Підсумковий тест в ЕНК	30	
Всього за модуль 3			100	
Всього			70	
Екзамен		Тест, теоретичні питання	30	
Всього за курс			100	

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Дедлайни визначає викладач. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, стажування або відрядження).
--	--

Політика щодо академічної доброчесності:	Есе, реферати, презентації повинні бути оформлені згідно зразку та мати коректні текстові посилання на використану літературу. Списування під час самостійних робіт, тестування та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній on-line формі за погодженням із деканом факультету).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	Екзаменів	Заліків
90-100	Відмінно	зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- основні

- Андрущенко В.П. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навчальний посібник / В. П. Андрущенко, Т. І. Андрущенко, Г. І. Волинка [та ін.] за ред. Г. І. Волинки. - К.: Каравела, 2009. - 368 с.
- Афанасенко В. С., Горлач М. І., Данильян О.Г., Дзьобань О.П., Квіткін П.В. Соціальна філософія: підруч. для вищої шк.. - Х.: Прапор, 2011. - 679 с.
- Базалук, О. А. Философские проблемы космологии : монография / О. А. Базалук, И. В. Владленова. — Х. : Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т, 2013. — 190 с.
- Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. - Суми, 2010. - Ч. 1. Історія світової та української філософії. - 187 с.
- Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. - Суми, 2010. - Ч. 2. Філософські системи. - 179 с.
- Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. - Львів : Тріада плюс, 2015. - 302 с.
- Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. Губерського - К.: Знання, 2009. - 621 с.
- Історія української філософії: Підручник для студ. вищих закладів освіти. - К.: Академвидав, 2010. - 624 с.
- Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія підручник- 3.вид., випр., доп. - К.: Академвидав, 2011. - 592 с.
- Причепій Є.М. Філософія: підручник /Є.М. Причепій, А.М.Черній, Л. А.Чекаль. - 4 вид., випр. - К.: Академвидав, 2015. - 592с.
- Ярошовець В. Історія філософії: Підручник / В. Ярошовець, І. Бичко, В. Бугров та ін.; за ред. В. Ярошовця. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 648 с.

допоміжні:

- Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія - К., 1996.
- Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. - К., 1996.
- Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. - Мюнхен-Львів, 1995.
- Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. -К., 2001.

5. Філософія : хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. — 2-ге вид. — К.: Знання, 2012. — 621 с. Філософія: Підручник/Керів. авторського колективу І.В. Бичко. — К., 2001.
6. Філософський енциклопедичний словник. — К., 2002.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Науковий вісник [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gilleya_32/F4_doc.pdf
3. Наука і освіта [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/NIO/metod/sagk.htm.
4. Стратегия-понятия и определения. Классификация стратегий [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.stplan.ru/articles/theory/strategy.htm>.
5. Філософська думка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://dumka.ho.ua/books_hf.htm.